

36945

Jaarverslag en Slotwet Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2025

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Vastgesteld 16 juni 2026

Binnen de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de brieven inzake Jaarverslag en Slotwet Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2025 (Kamerstuk 36945-VII, nr. 1), Jaarverslag en Slotwet overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad 2025 (Kamerstuk 36945-IIB, nr. 1), Jaarverslag en slotwet gemeentefonds 2025 (Kamerstuk 36945-B, nr. 1) en Jaarverslag en slotwet provinciefonds 2025 (Kamerstuk 36945-C, nr. 1).

De voorzitter van de commissie,
Kisteman

De adjunct-griffier van de commissie,
De Keijzer

I Vragen en opmerkingen

Vragen en opmerkingen van de rapporteur	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie	3
Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	5
Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie	6
Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie	7
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie	7
Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie	8

II Antwoord / reactie van de minister

I Vragen en opmerkingen

Vragen en opmerkingen namens de rapporteur

Positief beeld over besteding van middelen, maar verlies van inzicht in moties en toezeggingen

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft in 2025 ruim € 4,4 miljard uitgegeven. Dat is 1,22% van de totale rijksuitgaven over 2025. De Algemene Rekenkamer is in haar verantwoordingsonderzoek redelijk positief over de besteding van deze middelen.

Wat opvalt is dat het jaarverslag geen bijlage meer bevat met een overzicht van (afgedane en nog openstaande) moties en toezeggingen. Tot voor kort was dat gebruikelijk bij de begroting en het jaarverslag. Deze bijlage is voor veel Kamerleden nuttig en inzichtelijk. De rapporteur vraagt de minister daarom waarom deze bijlage niet langer in de begroting en de verantwoordingsstukken wordt opgenomen en of de minister de Kamer kan toezeggen deze bijlage met ingang van de begroting 2027 opnieuw toe te voegen.

Duidelijk vooruitgang in resultaten herstel- en versterkingsoperatie Groningen, maar dit leidt nog niet tot meer tevredenheid en vertrouwen onder Groningers

De herstel- en versterkingsoperatie in Groningen is qua uitgaven verreweg het grootste begrotingsartikel van de begroting van het ministerie van BZK. De Rekenkamer concludeert dat er in 2025 duidelijk voortgang is geboekt in de schadeafhandeling én in de versterking van woningen in het aardbevingsgebied (pagina 17). Er is in 2025 bijna twee keer zoveel schade afgehandeld als in 2024. En eind 2025 was ongeveer twee derde van de huizen versterkt. Ook ziet de Rekenkamer dat er werk is gemaakt van het ‘milder, menselijker en makkelijker’ werken. De rapporteur moedigt de minister aan om deze lijn voort te zetten in 2026. Overigens wijst de Rekenkamer erop dat er nog geen grotere tevredenheid en meer vertrouwen is van de Groningers (pagina 23). Daar is dus nog werk aan de winkel. De rapporteur vraagt de minister om een reflectie.

Jaarverslag weinig inzichtelijk, meetbare doelen zijn nodig om goed te kunnen evalueren

De rapporteur vraagt verder aandacht voor het belang van meetbare doelen in begrotingsstukken. Het jaarverslag is een lange opsomming van het beleid dat per begrotingsartikel heeft plaatsgevonden. Het geeft weinig inzicht in welke meetbare doelstellingen er waren bij die uitgaven en in hoeverre die behaald zijn. Dat zou je wel verwachten bij een jaarverslag.

Het dashboard Blik op Nederland: doelen en resultaten dat de Rekenkamer in maart 2026 publiceerde, laat zien dat dit ook anders kan. Rondom tien beleidsthema's worden een aantal indicatoren en de score van de afgelopen jaren weergegeven. Dat geeft inzicht in hoe Nederland scoort op een aantal terreinen.

Ook de factsheet Brede Welvaart die het CBS publiceerde bij het jaarverslag doet dit, en dan breder kijkend naar de kwaliteit van leven.

De rapporteur daagt de minister uit om met de bril van deze initiatieven naar zijn jaarverslag te kijken. Kan de minister toezeggen om het jaarverslag meer op deze manier vorm te geven, waardoor het inzicht geeft in de meetbare doelen die met uitgaven beoogd waren en in hoeverre deze doelen behaald zijn? Is de minister het met de rapporteur eens dat dat het doel van het jaarverslag zou moeten zijn? Kan de minister toezeggen om in de begroting voor 2027 zo veel mogelijk meetbare doelen op te nemen?

Wanneer er meetbare doelen worden geformuleerd, kunnen bij evaluatieonderzoek conclusies worden getrokken of beleid heeft bereikt wat het beoogde. Een voorbereidingsgroep, bestaande uit de leden Sneller (D66) en Meulenkamp (VVD), is bezig om te kijken hoe de commissie aan evaluatieonderzoek meer aandacht kan besteden. Ook daarvoor is het dus belangrijk om zo veel mogelijk meetbare doelen te formuleren.

Minister heeft voor taakstelling geen concrete doelen en coördinerende taken geformuleerd
Het laatste onderwerp waar de rapporteur aandacht voor vraagt, en wat een illustratie is van het vorige punt, is de aangekondigde taakstelling. Het kabinet-Schoof wilde bezuinigen door minder ambtenaren en minder externe inhuur. De minister van BZK coördineert deze taakstelling. Hieraan zijn geen concrete doelen gekoppeld, zo concludeert de Rekenkamer (p. 28). Uit de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk blijkt dat het aantal rijksambtenaren in 2025 minder sterk is gestegen dan in eerdere jaren. In die Jaarrapportage is de doelstelling als volgt geformuleerd (p. 106): “Het rijksbreed monitoren en rapporteren over de realisatie van de budgettaire taakstelling op de apparaatsuitgaven oplopend tot een structurele bezuiniging van bijna één miljard euro vanaf 2029.”

Dat is in de ogen van de rapporteur geen meetbare doelstelling. Een doelstelling zou moeten beschrijven op welke wijze minder ambtenaren nodig zijn (Welke taken worden niet of anders ingevuld? Welke prioriteiten worden gesteld?). In reactie op het verantwoordingsonderzoek van de Rekenkamer geeft de minister aan concrete doelen te gaan formuleren (p. 49). De bezuinigingen zijn echter al wel ingeboekt. Deelt de minister de conclusie van de rapporteur dat dit niet de goede volgorde is? En dat het juist met zo'n grote operatie om de Rijksoverheid beter te laten functioneren belangrijk is om doelen te formuleren, zodat de voortgang kan worden bijgehouden?

Ook vraagt de rapporteur de minister hoe hij zijn coördinerende rol op dit terrein wil vormgeven. Gaat hij alleen ‘monitoren en rapporteren’, zoals de doelstelling uit de Jaarrapportage stelt, of omvat zijn coördinerende rol meer dan dat?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de Jaarverslagen en Slotwetten van de minister van BZK over het jaar 2025 en danken rapporteur Boelsma-Hoekstra voor haar voorbereidend werk en inbreng. Deze leden zijn na het lezen van de

stukken gesterkt in hun opvatting dat er veel kansen liggen voor het kabinet om te werken aan een rijksoverheid die resultaten boekt en naast burgers staat, niet boven hen. Daarover hebben zij enkele vragen.

Algemeen

De leden van de D66-fractie hechten grote waarde aan een overheid die betrouwbaar, dienstbaar en nabij is, en zijn verheugd dat het kabinet werkt aan een actieagenda voor een slagvaardige overheid. Deze leden constateren dat groeiende bestuurlijke complexiteit en regeldruk niet alleen nadelige gevolgen heeft voor de overheid en ondernemers, maar ook burgers in toenemende mate confronteert met administratieve lasten wanneer zij aanspraak willen maken op publieke dienstverlening. Hierbij valt te denken aan uitgebreide formulieren en complexe voorwaarden. Deelt de minister de mening dat het terugdringen van administratieve lasten voor burgers om meer actie vraagt, zo vragen zij.

De leden van de D66-fractie lezen in de beantwoording van feitelijke vragen over het jaarverslag dat het kabinet op dit moment niet beschikt over concrete indicatoren om de administratieve lasten voor burgers structureel te meten en te monitoren. Deze leden zijn van mening dat dergelijke indicatoren een belangrijke bijdrage kunnen leveren bij het formuleren en evalueren van beleid. Zij vragen de minister inzichtelijk te maken op welke wijze het perspectief en de administratieve lastendruk van de burger desalniettemin effectief worden betrokken bij de verdere uitwerking van regeringsvoorstellen in het kader van een slagvaardige overheid, waaronder de actieagenda en de jaarlijkse vereenvoudigingswet.

De leden van de D66-fractie wijzen erop dat wel degelijk gegevens worden opgehaald met betrekking tot regeldruk van ondernemers, bijvoorbeeld in het midden- en kleinbedrijf (mkb)-indicatorbedrijvenonderzoek. Waarom ontbreekt een vergelijkbare benadering voor de burger, zo vragen deze leden. Is de minister bereid te onderzoeken hoe vergelijkbare indicatoren voor de administratieve lasten van burgers kunnen worden ontwikkeld en ingevoerd, zodat de effecten van beleid gemeten kunnen worden?

De leden van de D66-fractie constateren dat in de recente publicatie Ombudsvisie proactieve overheid ook de Nationale Ombudsman pleit voor meer actie voor het terugdringen van administratieve lasten. Hij signaleert dat juist kwetsbare burgers het meeste te maken krijgen met dergelijke lasten wegens hun afhankelijkheid van de overheid. Hoe beoordeelt de minister deze publicatie, zo vragen deze leden. Is hij bereid de inzichten uit de ombudsvisie te betrekken bij de verdere uitwerking van regeringsvoorstellen in het kader van een slagvaardige overheid?

De leden van de D66-fractie wijzen op de constatering van de Raad van State in haar jaarverslag dat de overheid te weinig oog heeft voor het perspectief van toekomstige generaties. Ook wijzen deze leden op de constatering van de Algemene Rekenkamer (Rekenkamer) dat veel lange termijndoelen van de overheid uit zicht zijn. Zij zijn van mening dat de grote verantwoordelijkheid die de overheid heeft over de langere termijn en toekomstige generaties het nog te vaak verliest van belangen van de korte termijn. Zij zien in

het borgen van dat perspectief een belangrijke rol weggelegd voor het ministerie van BZK, in het kader van de democratische rechtsstaat en slagvaardig bestuur.

De leden van de D66-fractie merken op dat het kabinet zich hiervoor inspant middels de “Leidraad Toekomstgericht beleid” waarnaar sinds eind 2025 wordt verwezen in het beleidskompas. Kan de minister aangeven hoe vaak de Leidraad inmiddels gehanteerd is in een beleidsproces, zo vragen deze leden. Hoe weegt de minister de kritiek van de Raad van State en de Rekenkamer, ondanks de bestaande inspanningen, de totstandkoming van de Leidraad en eerdere instrumenten die daar deel van uitmaken, waaronder de generatietoets?

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat in een democratie iedere stem gehoord dient te worden en dus ook die van de toekomstige generaties. Deze leden constateren echter dat er momenteel geen natuurlijke vertegenwoordiger van dit geluid is aangewezen. Deelt de minister het uitgangspunt dat ook de stem van de toekomst gehoord moet worden bij de totstandkoming van beleid, zo vragen zij. Deelt hij de mening dat een functionaris die toekomstige generaties vertegenwoordigt, zoals in Wales en Hongarije al bestaat, zou kunnen bijdragen aan effectiever lange termijnbeleid?

3.3 Betrouwbare, dienstbare en rechtvaardige Rijksdienst

De leden van de D66-fractie hebben een terugkerend aandachtspunt betreft de wijze van sturing op het ambtelijk apparaat en de apparaatskosten. Het vorige kabinet stelde ambities met betrekking tot het terugdringen van het aantal ambtenaren. De Rekenkamer signaleerde over het jaar 2025 desondanks een toename van het aantal rijksambtenaren en gebrek aan zicht op een afname in de toekomst. Deze leden zijn van mening dat een taakstelling op het apparaat succesvol is wanneer zij gericht wordt ingezet daar waar productiviteitsruimte te behalen valt. Zij wijzen op de vele adviezen van het Instituut voor Publieke Sector Efficiëntie Studies (IPSE). Hoe gaat de minister de inzichten uit IPSE-rapporten betrekken bij de verdere uitwerking van de taakstelling, ook in de coördinerende rol van het ministerie van BZK ten opzichte van andere ministeries, zo vragen zij. Welke lessen trekt de minister uit het uitblijven van resultaten op dit beleidsdoel in 2025?

De leden van de D66-fractie zijn daarnaast van mening dat een overheid die resultaten boekt er één is die doelen stelt. Deze leden onderstrepen de reeds door de rapporteur gestelde vragen over het gebrek aan concrete doelstellingen in het jaarverslag. Is de ambitie om aan een slagvaardige overheid te werken aanleiding om in toekomstige jaarverslagen te werken met meetbare doelstellingen, zo vragen zij.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het jaarverslag van het ministerie van BZK 2025. Graag willen deze leden daarover een paar vragen stellen. Allereerst merken zij op dat het een goede zaak is dat de minister van BZK de tien onvolkomenheden, die de Rekenkamer enkele jaren geleden constateerde, geleidelijk heeft opgelost. Er is nu sprake van twee onvolkomenheden.

De leden van de VVD-fractie vragen aandacht voor het aspect “meetbare doelen” in begrotingsstukken. Het jaarverslag geeft weinig inzicht in de meetbare doelen die er waren bij de uitgaven en in hoeverre die behaald zijn. Is het mogelijk om bij het jaarverslag van het ministerie van BZK daar meer inzicht in te geven? Graag krijgen deze leden een reactie.

De leden van de VVD-fractie constateren dat het ministerie van BZK de taakstelling om tot een slagvaardiger overheid te komen, coördineert. In het algemene verantwoordingsdebat de datum 3 juni 2026 is daar ook aandacht voor gevraagd. Deze leden wachten de concrete doelen, die bij deze taakstelling zullen worden geformuleerd, af. De vraag is wel hoe de minister casu quo de staatssecretaris van BZK de coördinerende rol van het ministerie hierbij vorm zal geven. Ook meer in het algemeen vragen zij aandacht voor de integraliteit van het overheidsapparaat. Het ministerie van BZK is bij veel zaken betrokken, maar gaat er vaak niet over. Hoe kan in het algemeen de coördinerende rol van het ministerie bij de diverse beleidsterreinen waar het bij betrokken is, beter vorm worden gegeven?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie

De leden van de PRO-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de jaarverslagen van het ministerie van BZK, het gemeentefonds en het provinciefonds. Deze leden hebben over deze jaarverslagen nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de PRO-fractie hechten veel waarde aan goede decentrale voorzieningen en leefbare steden, dorpen en buurten. In dit kader maken deze leden zich zorgen over het feit dat de financiën van decentrale overheden steeds verder onder druk komen te staan. Gemeenten hebben moeite om hun begroting rond te krijgen en noodzakelijk onderhoud van de openbare ruimte wordt uitgesteld met als gevolg dat de kosten in de toekomst alleen maar verder oplopen. Herkent het kabinet deze zorg? In het verlengde hiervan ontvangen deze leden graag een reflectie van het kabinet op de eenzijdige kortingen op middelen voor decentrale overheden in 2025 (specifieke uitkeringen). Wat zijn de feitelijke gevolgen hiervan voor de specifieke voorzieningen die met deze kortingen te maken hebben gehad?

De leden van de PRO-fractie constateren dat het kabinet voor het jaar 2025 bezuinigingen heeft ingeboekt op de rijksdienst, terwijl er in het geheel geen deugdelijke analyse en concrete doelstelling aan ten gronde liggen. Ook de Rekenkamer en de rapporteur vanuit de commissie wijzen hier in hun rapportages op. Graag ontvangen de aan het woord zijnde leden van het kabinet een reflectie op deze werkwijze. Kan het kabinet hierbij ingaan op zowel de taakstelling als op de nullijn? Vindt het kabinet het een verrassing dat de bezuiniging niet gehaald is? Deelt het kabinet het uitgangspunt dat de ambtelijke organisatie een grote en waardevolle bijdragen levert aan het werk van de rijksoverheid en dat de rijksdienst geen sluitpost op de rijksbegroting zou mogen zijn waar omwille van een sluitende begroting getalsmatige kortingen op kunnen worden geplakt?

De leden van de PRO-fractie vinden het tot slot van belang om goed te kunnen volgen hoe het kabinet omgegaan is met aangenomen Kamermoties en toezeggingen. Wat is de reden dat dit

overzicht uit het jaarverslag verdwenen is? Kan het kabinet alsnog per aangenomen motie en toezegging uit het jaar 2025 aangeven wat de stand van zaken is?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben de jaarverslagen met interesse gelezen en hebben momenteel geen aanvullende vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorliggende stukken en hebben nog enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben een aantal vragen over de taakstelling op het apparaat. Deze leden merken op dat de Rekenkamer concludeerde dat hier geen meetbare doelstellingen voor zijn, maar dat er eigenlijk alleen maar een budgettaire doelstelling ligt. Is dit naar oordeel van het kabinet voldoende, zo vragen deze leden. Zij merken voorts op dat de minister een coördinerende verantwoordelijkheid heeft, maar de departementen zijn zelf verantwoordelijk voor het nemen van de benodigde maatregelen. De Kamer heeft vorige week de motie-Van der Maas (Kamerstuk 36945, nr. 16) aangenomen waarin gevraagd werd om concrete doelstellingen ter vermindering van het aantal ambtenaren met ook de vraag naar maatregelen en een tijdspad. Hoe gaat ervoor gezorgd worden dat alle ministeries daadwerkelijk met dit soort plannen gaat komen? In hoeverre heeft de minister daar als coördinerend minister zicht op? Hoe kijkt het kabinet aan tegen het formuleren van concrete sturingsdoelen voor de omvang van de Rijksoverheid?

De leden van de CDA-fractie merken op dat er naast de taakstelling op het apparaat ook nog de efficiencytaakstelling en de post slagvaardige overheid uit het coalitieakkoord zijn. Deze leden vragen om een reflectie hoe deze drie taakstellingen zich tot elkaar verhouden. Zij vragen voorts wanneer de eerste concrete plannen voor de twee nieuwe taakstellingen verwacht kunnen worden.

De leden van de CDA-fractie zijn ook benieuwd naar de indicatoren voor brede welvaart. Deze leden constateren dat binnen de jaarlijkse brede welvaart factsheets die per ministerie door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gepubliceerd worden, de indicatoren van het ministerie van BZK zich richten op 'Openbaar bestuur en democratie' en op 'Overheidsdienstverlening en informatiesamenleving'. Deze leden vragen hoe indicatoren die samenhangen met de brede welvaartsaspecten van onder andere 'Elke regio telt' daarin terugkomen. Hoe zijn doelstellingen die betrekking hebben op de leefbaarheid van regio's geformuleerd en hoe worden die bijgehouden?

De leden van de CDA-fractie lezen dat in 2025 de Towndeal krachtige kernen is opgezet. Deze leden vragen of de Kamer nader geïnformeerd kan worden over de omvang en de doelen van dit project.

Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie

Inleidend

De leden van de JA21-fractie hebben kennisgenomen van het Jaarverslag van het ministerie van BZK 2025, het Jaarverslag van het Gemeentefonds 2025, het Jaarverslag van het Provinciefonds 2025, het Jaarverslag van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad 2025 en de inbreng van de rapporteur. Deze leden hebben daarover de volgende vragen.

Verantwoordingskwaliteit, meetbare doelen en moties

De leden van de JA21-fractie sluiten zich aan bij de constatering van de rapporteur dat het jaarverslag op onderdelen te veel het karakter heeft van een beleidsopsomming en te weinig inzicht geeft in meetbare doelstellingen, realisatie en effectiviteit. Deze leden vragen de minister of hij erkent dat een jaarverslag niet primair bedoeld is om activiteiten te beschrijven, maar om de Kamer in staat te stellen te beoordelen of publiek geld rechtmatig, doelmatig en doeltreffend is besteed. Kan de minister toezeggen dat de begroting 2027 per beleidsartikel duidelijker onderscheid maakt tussen doelen, indicatoren, streefwaarden, realisatie en verklaringen voor afwijkingen?

De leden van de JA21-fractie constateren dat de bijlage met moties en toezeggingen niet meer is opgenomen in het jaarverslag. Het jaarverslag bevestigt dat deze bijlage niet meer is opgenomen, terwijl de rapporteur erop wijst dat dit ten koste gaat van inzichtelijkheid voor de Kamer. Kan de minister toelichten waarom deze bijlage is geschrappt? Acht de minister het wenselijk dat Kamerleden minder eenvoudig kunnen controleren welke moties en toezeggingen zijn afgedaan en welke nog openstaan? Is de minister bereid deze bijlage vanaf de begroting 2027 en het jaarverslag 2026 weer structureel op te nemen?

Externe inhuur

De leden van de JA21-fractie constateren dat BZK/VRO in 2025 € 376,8 miljoen uitgaaf aan externe inhuur, met een totaal inhuurpercentage van 20,0%, een percentage van 48,3% bij kasdiensten en 18,2% bij agentschappen. Zonder Nationaal Coördinator Groningen (NCG) zou het percentage 16,5% bedragen, nog altijd ruim boven de Roemernorm. Kan de minister per organisatieonderdeel aangeven wanneer de Roemernorm wordt gehaald? Welke concrete inhuurplafonds gelden in 2026? Hoe wordt voorkomen dat externe inhuur slechts boekhoudkundig verschuift naar opdrachten, shared service organisaties (SSO's) of andere constructies?

De minister schrijft dat alle organisatieonderdelen werken aan "Grip op inhuur" en dat per onderdeel jaarlijks een inhuurplafond wordt bepaald. Kan de minister deze plafonds aan de Kamer sturen? Worden managers afgerekend op overschrijding daarvan? Welke sancties of bijsturingsmechanismen gelden wanneer onderdelen opnieuw boven de norm uitkomen?

Onderuitputting en Groningen

De leden van de JA21-fractie constateren dat de onderuitputting bij BZK in 2025 zeer fors is, met een totaal van circa € 899,9 miljoen. Grote posten zijn onder meer Duurzaam herstel,

vergoeding fysieke schade, de versterkingsoperatie, vergoeding waardedaling en bijdragen aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Uit het jaarverslag blijkt dat dit mede samenhangt met minder woningen die duurzaam zijn hersteld, lagere schadevergoedingen dan geraamd en latere uitgaven in de versterkingsoperatie. Kan de minister aangeven welk deel van deze onderuitputting louter kasritme is en welk deel duidt op achterblijvende uitvoering?

De rapporteur wijst erop dat er vooruitgang is geboekt in schadeafhandeling en versterking, maar dat dit nog niet heeft geleid tot meer tevredenheid en vertrouwen onder Groningers. Welke concrete indicatoren gebruikt de minister om herstel van vertrouwen te meten? Wat zijn de streefwaarden voor 2026 en 2027? Wanneer is de operatie volgens de minister niet alleen financieel en procedureel, maar ook maatschappelijk geslaagd?

Gemeentefonds en Provinciefonds

De leden van de JA21-fractie lezen dat bij veel integratie- en decentralisatie-uitkeringen het beleidsdepartement vooraf bepaalt welke bedragen aan welke begunstigden worden uitbetaald, terwijl gemeenten geen verantwoording hoeven af te leggen over de besteding en het Gemeentefonds slechts als loket fungeert. Acht de minister dit vanuit begrotingsrechtelijk en controleperspectief wenselijk? Hoe voorkomt de minister dat het Gemeentefonds wordt gebruikt als doorgeefluik om reguliere verantwoordingsvereisten te ontwijken?

De leden van de JA21-fractie constateren dat de openstaande voorschotten in het Gemeentefonds oplopen tot € 208,6 miljard per 31 december 2025. Kan de minister uitleggen waarom dit bedrag zo hoog is, hoe lang voorschotten gemiddeld openstaan en welke risico's dit oplevert voor transparantie en controle?

De leden van de JA21-fractie constateren ten aanzien van het Provinciefonds dat de verplichtingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting met € 565,8 miljoen opwaarts zijn bijgesteld en de algemene uitkering met € 361,3 miljoen. Kan de minister toelichten wat deze mutaties concreet betekenen voor de financiële ruimte van provincies? Hoe wordt bij de herziening van het verdeelmodel geborgd dat provincies met specifieke ruimtelijke, infrastructurele, agrarische, waterstaatkundige en grensregio-opgaven niet onevenredig worden geraakt?

De leden van de JA21-fractie lezen dat voor nieuwe taken de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO) in kaart moet brengen wat de financiële, uitvoerings- en effectiviteitsgevolgen voor medeoverheden zijn. Kan de minister aangeven hoe vaak in 2025 een UDO is uitgevoerd, bij welke dossiers dit niet is gebeurd en waarom niet? Is de minister bereid jaarlijks een overzicht op te nemen van nieuwe taken voor gemeenten en provincies, inclusief structurele dekking, uitvoeringslast en bestuurlijke risico's?

Kiesraad, verkiezingsintegriteit en verkiezingssoftware

De leden van de JA21-fractie hechten sterk aan een eerlijk, transparant en controleerbaar verkiezingsproces. In het jaarverslag staat dat de Kiesraad zich ontwikkelt tot

verkiezingsautoriteit, dat de Wet programmatuur verkiezingsuitslagen in 2025 in werking is getreden en dat de Wet kwaliteitsbevordering uitvoering verkiezingsproces per 1 januari 2026 in werking treedt. De Kiesraad krijgt daarmee verantwoordelijkheid voor betrouwbare werking en beveiliging van programmatuur in de verkiezingsketen. Welke concrete eisen stelt de minister aan beveiliging, auditbaarheid, broncodebeheer, logging, back-ups en noodscenario's bij verkiezingssoftware?

De leden van de JA21-fractie constateren dat de Kiesraad nieuwe software ontwikkelt voor de uitslagvaststelling, Abacus, en dat enkele gemeenten bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 in een pilot gebruikmaken van deze software. Ook blijkt dat het Adviescollege ICT-toetsing (AcICT) onderzoek heeft gedaan en dat de Kiesraad de aanbevelingen overneemt. Kan de minister toezeggen dat Abacus pas breder wordt uitgerold wanneer onafhankelijke toetsing uitwijst dat de software veilig, controleerbaar en robuust is? Worden de uitkomsten van de pilot en de AcICT-aanbevelingen volledig met de Kamer gedeeld?

De leden van de JA21-fractie vragen welke fallback-procedure geldt wanneer verkiezingssoftware uitvalt, wordt gecompromitteerd of twijfel ontstaat over de juistheid van de berekening. Kan de minister bevestigen dat het verkiezingsproces altijd volledig controleerbaar blijft op basis van papieren processen-verbaal en hertellingen?

Overige Hoge Colleges van Staat en Kiesraad

De leden van de JA21-fractie constateren dat de begroting van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad geen apart centraal apparaatsartikel kent en dat apparaatsuitgaven per beleidsartikel worden uitgesplitst. Achten de minister de huidige presentatie voldoende vergelijkbaar en controleerbaar? Is hij bereid bij toekomstige jaarverslagen een compact totaaloverzicht op te nemen van personele uitgaven, externe inhuur, ICT-uitgaven en materiële uitgaven per college of instelling?

De Raad van State had in 2025 € 5,972 miljoen aan externe inhuur, bij personele uitgaven van € 79,027 miljoen. Kan de minister toelichten of bij de Hoge Colleges dezelfde normen en definities voor externe inhuur worden toegepast als bij departementen? Zo nee, waarom niet?

II Antwoord / reactie van de minister